

Шляхи до стійкості, сталості та інклюзивності

Системне діагностичне дослідження
економіки України: Перегляд 2021 року

ЛИПЕНЬ 2021 РОКУ

АРУП БАНЕРДЖІ
ТАМНА КХАН
ТОМ БАНДЕРВУТ

1. Контекст

2. Де Україна знаходиться зараз?

3. Що стримує розвиток України?

4. Шляхи підвищення стійкості, сталості та інклюзивності

КОРОТКИЙ ОГЛЯД

1. Контекст

Системне діагностичне дослідження (СДД)

1

Основне аналітичне дослідження Групи Світового банку (Групи СБ)

- Незалежна фахова оцінка
- На основі аналізу даних та наявних досліджень, проведених Групою СБ та зовнішніми партнерами / незалежних досліджень

2

Визначає перешкоди / можливості сталого скорочення рівня бідності, а також інклюзивності та шляхів просування вперед

3

Надає інформацію для стратегічної взаємодії Групи Світового банку з Україною

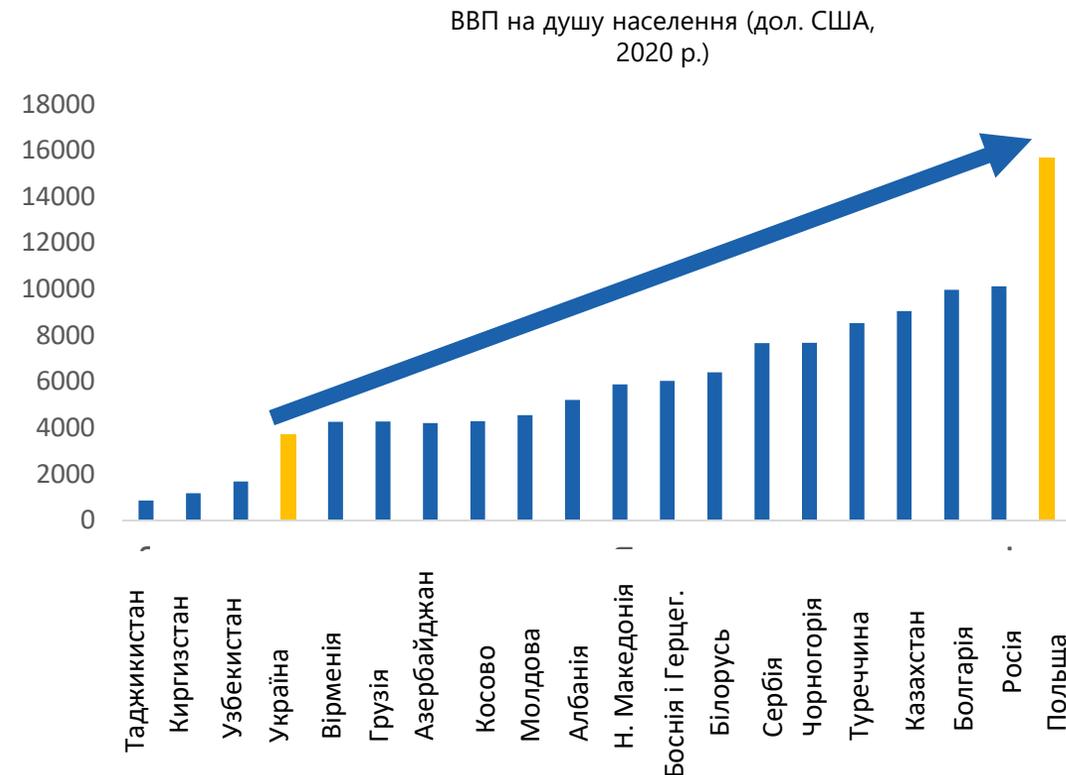
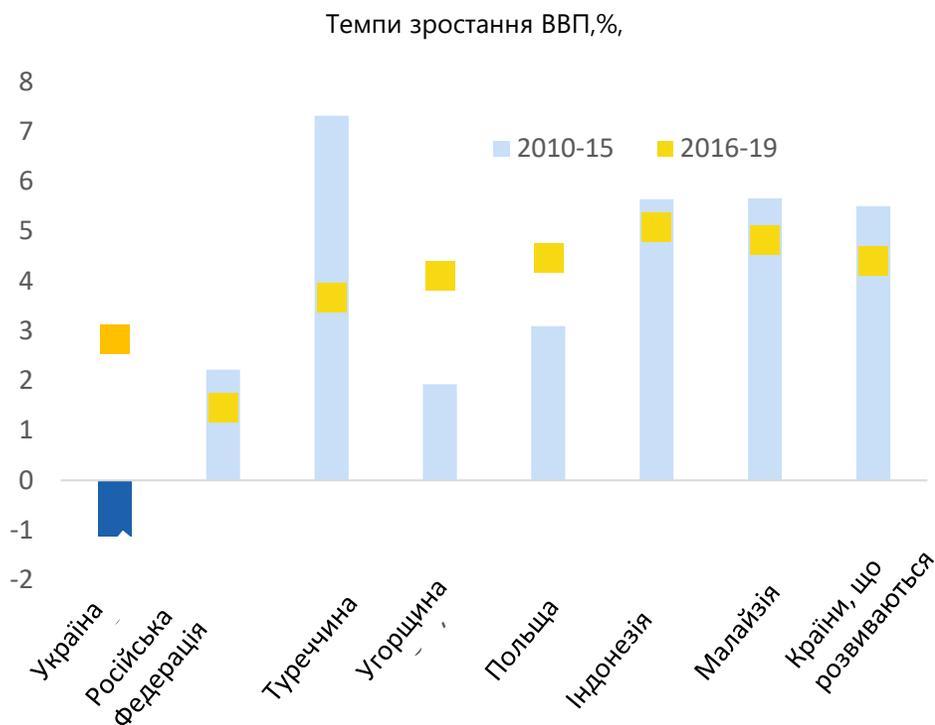
Стратегія партнерства з Україною (має бути підготовлена до середини 2022 року) зосереджена на

- Діагностиці в рамках СДД;
- Порівняльних перевагах Групи Світового банку;
- Власних пріоритетах уряду.

2. Де Україна знаходиться зараз?

Україна, схоже, знаходиться в стані рівноваги низького зростання, інвестицій та продуктивності

Примітки: роки, які потрібні для того, щоби наблизитися до ВВП Польщі на душу населення, розраховані за припущення, що темпи зростання на душу населення в Україні складуть близько 3 відсотків на рік, а низькі базові темпи зростання інвестицій і загальний коефіцієнт продуктивності (TFP) складуть 15% і 1% відповідно

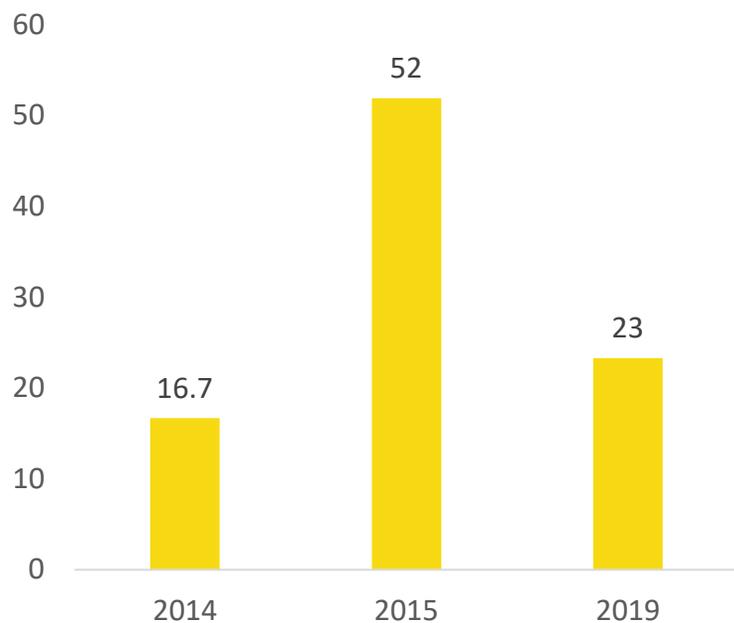
У разі збереження поточних тенденцій, буде потрібно 55 років, щоб доходи на душу населення зрівнялися з поточними доходами на душу населення в Польщі

2. Де Україна знаходиться зараз?

1 з 5 українців все ще живе нижче фактичного прожиткового мінімуму...
... більше, ніж у 2014 році

% людей, які живуть нижче фактичного прожиткового мінімуму (3661 грн. на місяць у 2019 році)

* Фактичний прожитковий мінімум відрізняється від встановленого законом прожиткового мінімуму тим, що він систематично оновлюється з урахуванням інфляції і, отже, має постійну купівельну спроможність. На відміну від цього, встановлений законом прожитковий мінімум визначається на політичному рівні і не має постійного реального значення (і не може використовуватися для порівняння з плином часу).

Прогрес у забезпеченні загального процвітання обумовлений нестійкими заходами

Джерела зростання доходів для нижніх 40% населення в розподілі доходу, 2016-18

Необхідна нова модель скорочення рівня бідності!

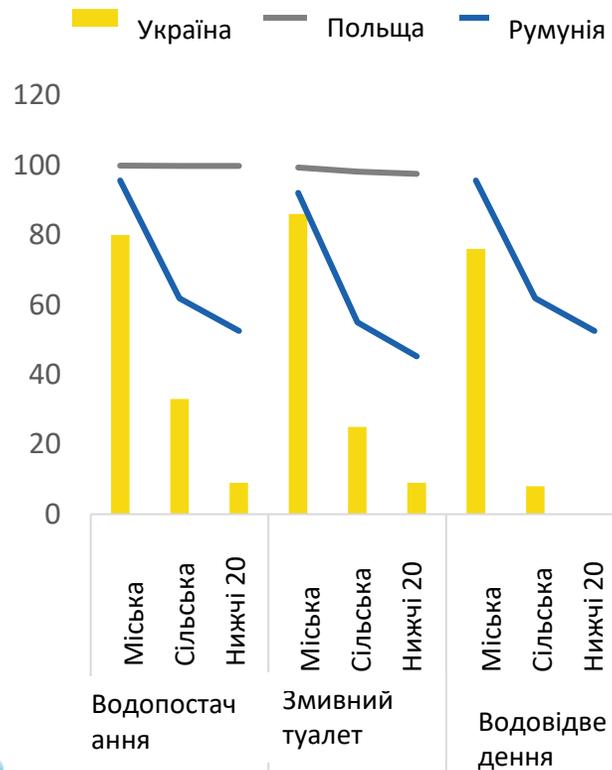

2. Де Україна знаходиться зараз?

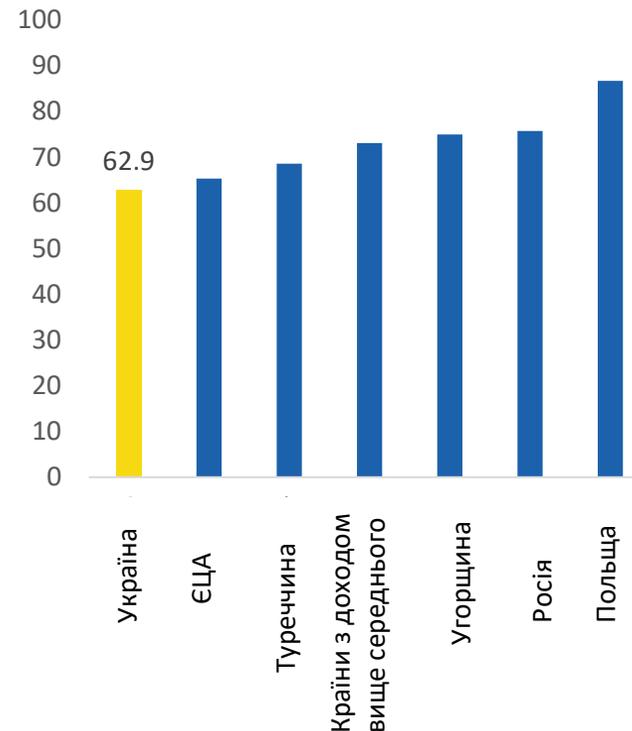

Людам бракує доступу до основних послуг та економічних можливостей

Доступ до води і каналізації, сільська місцевість у порівнянні з містом та у порівнянні з найбіднішими 20% населення

Доступ до рахунку у фінансовій установі, 40% найбіднішого населення, 2015-18

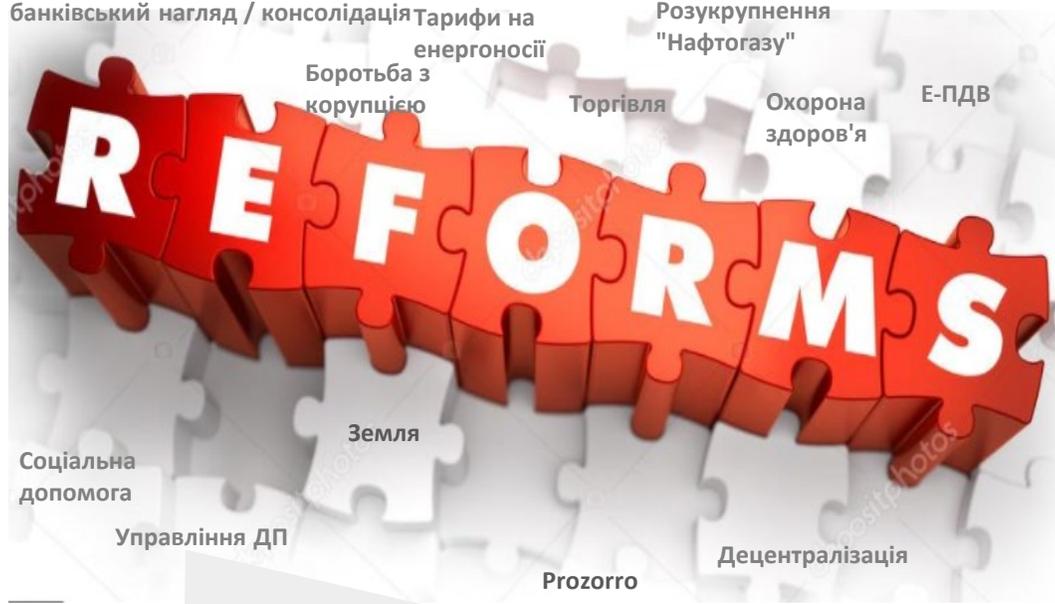
Приплив грошових переказів у порівнянні з ПІІ, млрд дол. США

2. Де Україна знаходиться зараз?

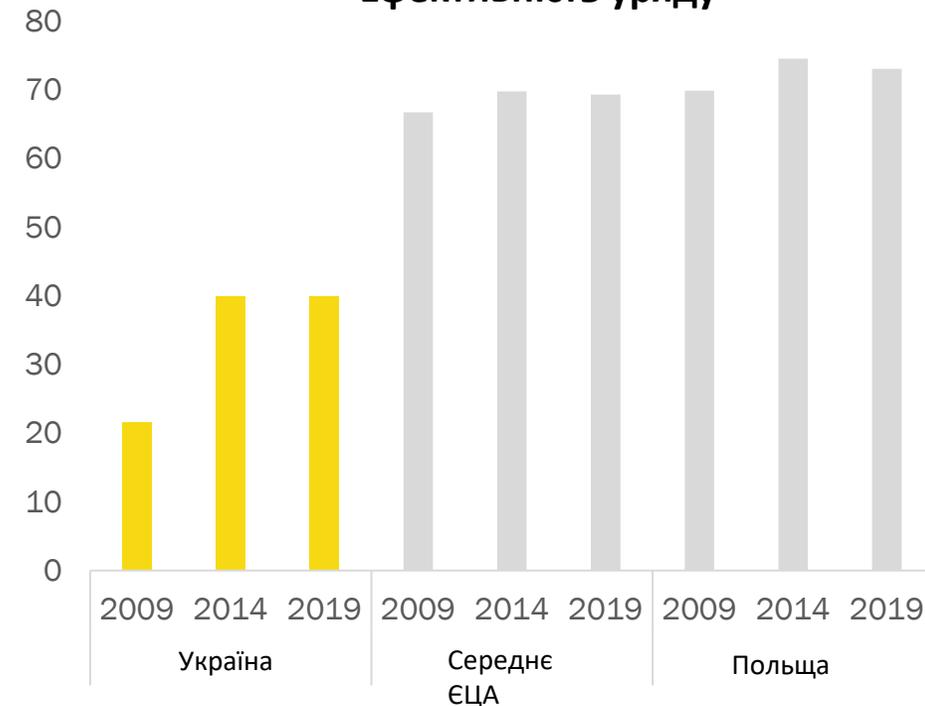
Таргетування інфляції та
банківський нагляд / консолідація

Протягом останніх років проведені комплексні та масштабні структурні реформи, АЛЕ

- Програма реформ залишається незавершеною;
- Значні прогалини в розвитку інституцій у порівнянні з сусідніми країнами.

Ефективність уряду

Індекс ефективності уряду вимірює якість державних послуг, державної служби, розробки політик, реалізації політик і довіру до зобов'язань уряду щодо їх покращення

2. Де Україна знаходиться зараз?

Виникають нові проблеми, але також і можливості для більш сталого, стійкого та інклюзивного розвитку

Зміна клімату

- Очікується значний вплив на довгостроковий розвиток, продуктивність і засоби до існування, в тому числі в ключових секторах (сільське господарство, транспорт, водопостачання);
- Перехідний період може бути руйнівним, враховуючи високу вуглецеву інтенсивність економіки,

Технологічні інновації / трансформації

- Піддають ризику низькокваліфікованих літніх працівників, процес ще більше прискорюється COVID-19

Поглиблення економічних зв'язків з ЄС

- Ймовірно, прискориться занепад старих промислових центрів на Сході, оскільки на Заході і в центрі країни з'являються більш сучасні економічні сектори

3. Що стримує розвиток України?

1 | Слабкі інституції, корупція та вплив олігархів

2 | Низький потенціал пропозиції (слабкі засади для зростання)

- Скорочення населення
- Низький рівень інвестицій / ПІІ
- Низька продуктивність

3 | Вразливість до зовнішніх потрясінь та зміни клімату

Вразливість до

- Потрясінь попиту на зовнішньому ринку / умов торгівлі
- Фінансових потрясінь
- Глобальних потрясінь в сфері охорони здоров'я / зміни клімату
- Продовження конфлікту

3. Що стримує розвиток України?

Слабкі засади для довгострокового зростання

Кількість років навчання в школі

3 роки шкільного навчання неефективні

Очікувана тривалість життя на 10 років < ніж в країнах ЄЦА

Валове нагромадження основного капіталу, % ВВП, в середньому у 2010-19 роках

Капітал заморожений у непрацюючих кредитах або стагнуючих, низькоефективних держпідприємствах

Приватні інвестиції стримуються корупцією, проблемами з верховенством права та забезпеченням виконання контрактів

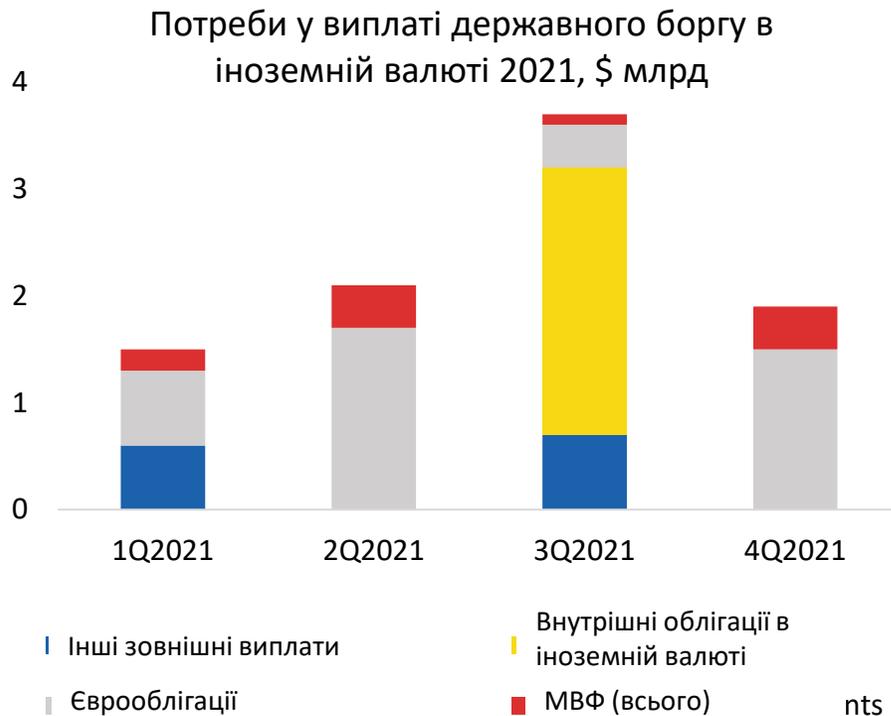

Хронічна нестача інвестицій у критично важливу громадську інфраструктуру

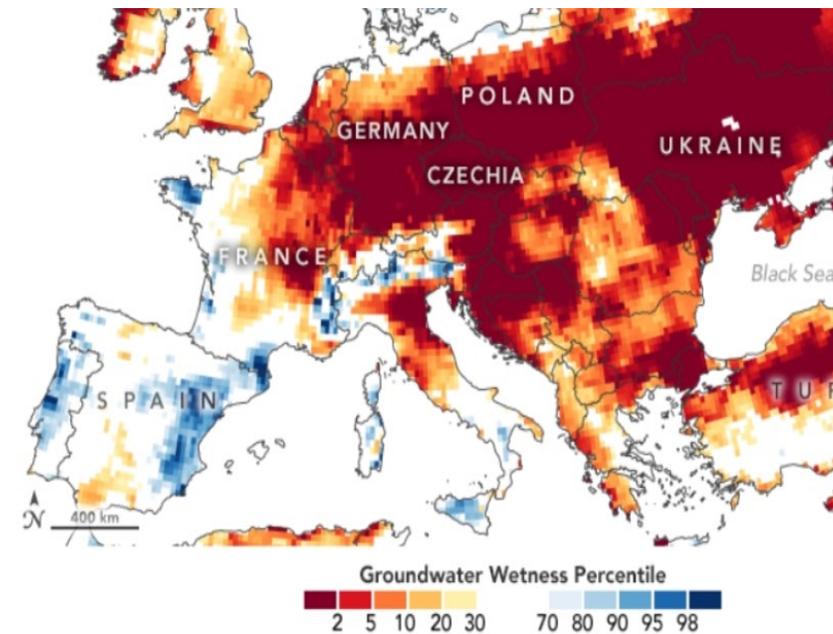
3. Що стримує розвиток України?

Вразливість до ряду зовнішніх потрясінь, що мають фінансові, соціальні та економічні наслідки

Супутниковий знімок посухи в річкових басейнах і підземних водоносних горизонтах, червень 2020 р.

Джерело: Gravity Recovery and Climate Experiment Follow On (GRACE-FO)

3. Що стримує розвиток України?

Повсюдна і постійна слабкість інституцій

СПРИЙНЯТТЯ НАЯВНОСТІ КОРУПЦІЇ В СУДОВІЙ СИСТЕМІ

% громадян і представників бізнесу, які вважають, що корупція присутня в судовій системі

% суддів і прокурорів, які вважають, що корупція присутня в судовій системі

World Bank Regional Justice Survey (2020), forthcoming

Неефективна судова система

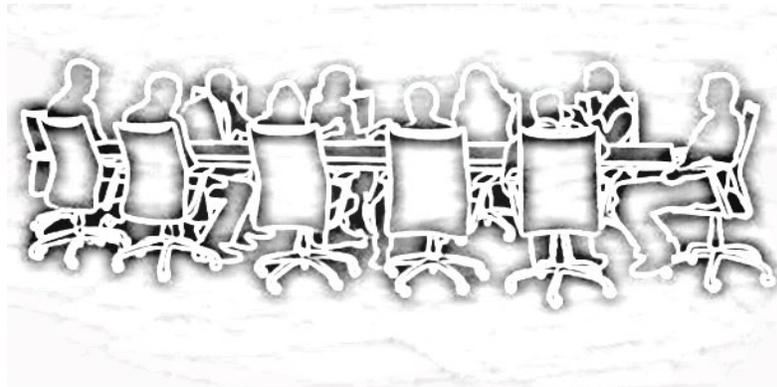
Обмежений потенціал і підзвітність місцевих органів влади

Антикорупційні органи влади під тиском

Погана міжурядова координація

Обмежений потенціал управління державними інвестиціями на місцевому та центральному рівнях

Погано керована і мотивована бюрократія

кількість державних підприємств

3,682
з активами вартістю

45% ВВП

Невідповідний нагляд за державними підприємствами та неефективне корпоративне управління

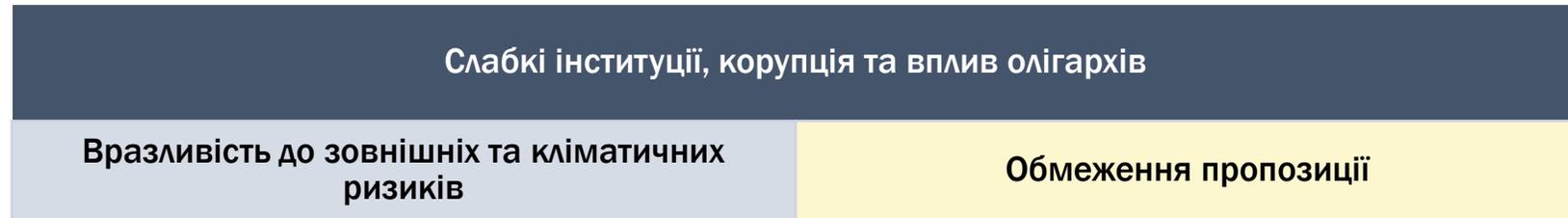
Слабке забезпечення конкуренції

Проциклічна фіскальна політика

4. Шляхи подальшого розвитку

Системне діагностичне дослідження (СДД) за 2021 рік...

Головні
обмеження

Критично
важливі шляхи
розвитку

Інклюзивний, сталий та стійкий розвиток

4. Шляхи до стійкості, сталості та інклюзивності

Шлях 1

Посилення інституцій, верховенство права та зменшення присутності держави в економіці

Пріоритетні дії

Зміщення акценту зі створення нових інституцій на зміцнення існуючих і забезпечення верховенства права

Врегулювання ролі держави - зменшення її економічного впливу, використання цифрових важелів для забезпечення прозорого та ефективного управління

1

Захист антикорупційних реформ та здійснення судових реформ

- Запровадження переглянутого Закону "Про протидію корупції"; Відбір директорів НАБУ / САП
- Впровадження 2 законів в сфері судової реформи
- Сприяння врегулюванню проблем кредиторів та заборгованості

2

Зміцнення підзвітності, ефективності та прозорості в державному секторі

- Просування реформ управління персоналом та оплати праці
- Посилення підзвітності / регуляторних органів (наприклад, Рахункова палата, Антимонопольний комітет, НКРЕКП)
- Завершення реформи децентралізації

3

Реформування, реструктуризація та приватизація державних підприємств

- Реформа державної власності та нагляду;
- Розширення реформ корпоративного управління
- Реструктуризація / корпоратизація держпідприємств, які залишаться у державній власності, продовження приватизації малих держпідприємств, початок приватизації великих держпідприємств
- Зміцнення Фонду державного майна для більш ефективного управління процесом приватизації

4

Впровадження електронного урядування та цифровізація

- Прийняття загальнодержавної стратегії, зміцнення інституційної та нормативної бази (включаючи кібер-ризик)
- Розширення широкосмугового з'єднання
- Розширення масштабів діяльності в ключових секторах (охорона здоров'я, освіта, земельні відносини, судова система)
- Підтримка залучення громадян

4. Шляхи до стійкості, сталості та інклюзивності

Шлях 2

Макроекономічна стійкість та підтримка довгострокового зеленого зростання

Пріоритетні дії

1

Відновлення фінансової стійкості

- Розважлива, передбачувана фіскальна політика
- Ефективніші витрати в сферах, які сприяють довгостроковому зростанню (охорона здоров'я, освіта, інвестиції)
- Рівні умови для платників податків, зменшення рівня ухилення від сплати податків (BEPS)
- Моніторинг та управління фіскальними ризиками

2

Забезпечення макрофінансової стійкості, збільшення фінансування приватних компаній

- Дотримання системи банківського моніторингу/нагляду та таргетування інфляції
- Підготовка ДП до приватизації (корпоративне управління, врегулювання непрацюючих кредитів)
- Посилення нагляду за небанківським фінансовим сектором

3

Підтримка процесу адаптації до зміни клімату

- Реформа енергетичних субсидій / вуглецевий податок
- Впровадження політики зелених закупівель
- Поглиблення ринків капіталу для підтримки фінансування приватним сектором кліматичних інвестицій

4. Шляхи до стійкості, сталості та інклюзивності

Шлях 3

Підвищення продуктивності приватного сектора з урахуванням принципу інклюзивності та екологічної сталості

Пріоритетні дії

Багатосекторальні інституційні, нормативні та управлінські реформи в галузі земельних відносин, сільського господарства, водопостачання, енергетики та зв'язку

01 | Завершення земельної реформи

- Гарантовані права на землю для прозорого та конкурентного ринку
- Доступ до кредитів для дрібних фермерів
- Прозоре і стале управління державними землями
- Оподаткування сільськогосподарських земель за ринковою вартістю

02 | Додаткові реформами в сільськогосподарському секторі та секторі водопостачання

- Прийняття кліматично оптимізованої сільськогосподарської політики
- Інвестування в складські, транспортно-логістичні та іригаційні мережі
- Зменшення забруднення води та підвищення стійкості до зміни клімату

03 | Консолідація та поглиблення енергетичних реформ

- Оновлення нормативно-правової бази в газовому та електроенергетичному секторах
- Прискорення інтеграції з ЄС
- Підтримка енергетичного переходу (чиста енергія та енергоефективність)
- Підтримка справедливого переходу

04 | Поглиблення взаємозв'язків - фізичних і цифрових

- Реформування нормативної, управлінської та фінансової бази залізничного, водного та автомобільного транспорту
- Інвестування в стійкість транспортних мереж до зміни клімату на різних видах транспорту
- Розширення територіального охоплення широкопasmовим інтернетом; розробка додаткової нормативно-правової бази

Включення до політики питань стійкості до зміни клімату, адаптації та пом'якшення наслідків

4. Шляхи до стійкості, сталості та інклюзивності

Шлях 4

Соціальна стійкість та інклюзивність: інвестиції у бідне населення та захист цього населення

Пріоритетні дії

Частка соціальної допомоги, яка
досягає H40

55%

1

**Розбудова міцнішої,
фінансово стійкої системи
соціального захисту**

- Зміцнення і розширення гарантованого мінімального доходу
- Більш таргетовані житлові субсидії (енергетичні субсидії)

2

**Забезпечення працівників навичками,
необхідними компаніям**

- Зміцнення врядування, підзвітності та потенціалу на місцевому рівні
- Реформування фінансування вищої освіти
- Оптимізація шкільних мереж, інвестування в якість навчання та цифрові навички
- Інвестування в школи в зонах конфлікту
- Переорієнтація технічної та професійної освіти (TVET) на сфері з високим попитом

Власні витрати як частка від
загальних витрат на охорону здоров'я
(2018)

48%

3

**Поліпшення стану здоров'я населення та
захист домашніх господарств від високих
витрат з власної кишені**

- Подальше зміцнення первинної медичної допомоги для підвищення ефективності + якості медичної допомоги та зменшення значного тягаря неінфекційних захворювань
- Реформування фінансування лікарень (для скорочення власних витрат); оптимізація спеціалізованої медичної допомоги (особливо в лікарняному секторі)
- Залучення інвестицій у приватний сектор через державно-приватне партнерство (ДПП)

4

**Усунення прогалин в наданні основних
послуг**

- Перебудова та відновлення ключової інфраструктури в зонах конфлікту
- Модернізація систем водопостачання та водовідведення для забезпечення загального доступу
- Використання цифрових технологій, щоб допомогти охопити "останню милію" надання послуг

Наступні кроки

Консультації щодо Стратегії партнерства для країни (CPF)

